

Credința și fapta

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

Duminica a III-a după Rusalii

Astăzi: Binecredinciosul Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt

Evangelhia duminicii

Matei VI, 22-33

22. Luminătorul trupului este ochiul; de va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat.

23. Iar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat. Deci, dacă lumina care e în tine este întuneric, dar întunericul cu cât mai mult!

24. Nimeni nu poate să slujească la doi domni, căci sau pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va lipi și pe celălalt îl va disprețui; nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui mamona.

25. De aceea zic vouă: Nu vă îngrijiți pentru sufletul vostru ce veți mânca, nici pentru trupul vostru cu ce veți îmbrăca; au nu este sufletul mai mult decât hrana și trupul mai mult decât îmbrăcămintea?

26. Priviți la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jirnițe și Tatăl vostru Cel ceresc le hrănește. Oare nu sunteți voi cu mult mai de presus decât ele ?

27. Și cine dintre voi, îngrijindu-se poate să adauge staturii sale un cot ?

28. Iar de îmbrăcăminte de ce vă îngrijiți ? Luați seama la crinii câmpului cum cresc: nu se ostenesc, nici nu torc.

29. Și vă spun vouă că nici Solomon, în toată mărirea lui, nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceștia.

30. Iar dacă iarba câmpului, care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu astfel o îmbracă, oare nu cu mult mai mult pe voi, puțin credincioșilor ?

31. Deci, nu duceți grijă, spunând: Ce vom mânca, ori ce vom bea, ori cu ce ne vom îmbrăca ?

32. Că după toate acestea se străduiesc neamurile; știe doar Tatăl vostru Cel ceresc că aveți nevoie de ele.

33. Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă.

**Apărător
năfricat al
dreptei credințe
și ocrotitor al
patriei străbune
mare ctitor de
locașuri sfinte,
Ștefan
Voievod, roagă
pe Hristos,
Dumnezeu,
să ne izbăvească
din nevoi și din
necazuri**

Troparul Sfântului

Grafică realizată de Miruna-Ioana Nicolaev

Scurtă tâlcuire la evanghelia duminicii Sfântul Vasile cel Mare

Mare și felurit război duce împotriva noastră, iubiților, în fiecare zi, vrăjmașul adevărului !

Îl duce, făcând, după cum știți, din poftele noastre săgeți împotriva noastră și luând, totdeauna chiar de la noi, puterea de a ne vătăma. Dar pentru că Stăpânul a legat cu legi de nedezlegat o mare parte din puterea diavolului și nu i-a îngăduit să se năpustească deodată ca să nimicească de pe pământ neamul omenesc, vicleanul ne fură victoria din pricina nesocotinței noastre proprii. Face ca și oamenii lacomi și vicleni, care gândesc și lucrează să se îmbogățească cu averi străine; și pentru că nu pot să-și pună în aplicare silnicia lor în văzul lumii, obișnuiesc să pândească la drumul mare; și...feriți în ascunzișuri de vederea călătorilor, năvălesc pe neașteptate asupra lor în așa fel, încât nimeni nu poate să vadă lațurile primejdiei înainte de a cădea în ele.

Continuare în pagina a 4-a

Ștefan cel Mare și stilul arhitectonic moldovenesc

Se poate vorbi de un stil moldovenesc în arhitectura bisericească încă din secolul al XIV-lea. Între cele mai vechi monumente ce au consacrat acest stil trebuie menționate prima biserică în plan dreptunghiular cu absida decroșată - Sf. Nicolae din Rădăuți - și prima biserică în plan triconc - Sfânta Treime din Siret - ambele din secolul al XIV-lea, din județul Suceava, apoi mănăstirea Bistrița, județul Neamț ridicată de voievodul Alexandru cel Bun, domn al Moldovei între 1400-1432. Dar marea epocă în care se afirmă stilul moldovenesc ca o originală sinteză de elemente bizantine, romanice și gotice, este domnia lui Ștefan cel Mare (1457-1504).

Între principalele caracteristici ale stilului moldovenesc amintim:

- **planul bisericii, care este dreptunghiular sau triconc** (adica cu trei abside dispuse pe laturile de nord, est și sud ale edificiului);
- **la interiorul format din altar, naos și pronaos** uneori mai apare și **gropnița** (spațiu funerar, camera mormintelor ctitoricești), dar și **exonartexul** – pridvorul deschis, pridvorul pe coloane.
- **separarea dintre încăperi se face prin ziduri groase**, nu prin coloane. Astfel, interiorul se prezintă sub forma unor spații închise (pridvorul deschis apare ceva mai târziu);
- **o singură turlă cel mult**, amplasată pe o baza sau mai multe baze în formă de stea;
- **ferestrele înguste** și de dimensiuni reduse amplasate în ancadramente de influență gotică, dau în interiorul bisericii o lumină difuză, un clar-obscur ce sugerează atmosfera de intimitate și rugăciune.

Desigur că, în timp, aceste caracteristici au suferit mai multe influențe datorate atât culturii occidentale sau răsăritene, cât și celei muntenești, din Țara Românească, cu care se îngemănează în mod fericit.

În timpul lui Ștefan cel Mare, tradițiile constructive moldovenești, ale căror începuturi se întâlnesc în aceste două biserici, ca și soluțiile noi introduse sub Alexandru cel Bun (1400-1432), au fost preluate și amplificate. Este adevărat că unele biserici – mai ales sătești – urmează planul simplu al celei din Rădăuți. Dar tipul predominant este cel triconc, inaugurat de Sf. Treime din Siret, îmbogățit cu o serie de elemente noi. De pildă, la biserica mănăstirii Putna, prima ctitorie a domnitorului, s-a introdus un spațiu funerar între naos și pronaos, numit gropniță (necropolă), element neîntâlnit în lumea ortodoxă, care va fi preluat la Neamț,

Dobrovăț și la multe biserici din secolul al XVI-lea. Naosul, pronaosul și gropnița, - unde există -, sunt despărțite între ele prin ziduri groase, străpunse de o ușă. Toate bisericile au o turlă zveltă pe naos, cilindrică în interior, iar în exterior cu 8, 12 sau 16 laturi, așezate de regulă, pe o baza dublă, stelată. Aproape toate bisericile lui Ștefan au o bogată decorație exterioară (firide, arcade, ocnite, discuri smălțuite), având și unele elemente gotice (contraforti, ferestre în chenare gotice etc.).

Dimensiunile bisericilor ștefanieni erau destul de reduse, incinta mănăstirească având circa 30 - 40 m pe fiecare latură, iar bisericile circa 15 - 16 m, asemenea celei de la Siret și unui grup de biserici înălțate ulterior de Ștefan cel Mare (Pătrăuți, Voroneț, Sîntilie).

Și modul de boltire este original – turla este sprijinită pe un sistem de arce dispuse simetric. Atât arcatura interioară, cât și prezența zidurilor groase despărțitoare au avut în vedere realizarea unor spații inaccesibile, secrete, **tainițe** pentru salvarea tezaurului bisericii sau mănăstirii în caz de invazie sau de incursiune de pradă a cotorpitorilor. Accesul către aceste spații se realiza prin ziduri, având la intrare o ușă mică ce putea fi zidită.

Însăși turla reprezintă o sinteză originală: turnul-campanilă în structura bisericilor occidentale cu vădită intenție de transmitere în exterior, în biserica moldovenească este deschis spre interiorul bisericii, gol pe dinăuntru, integrat interiorului. Iar cupola specifică bisericilor orientale, este micșorată ca dimensiuni și amplasată în interiorul turlei, la partea superioară, având pictat întotdeauna „Pantocratorul” sau „Atoateșitorul”, respectiv pe Mântuitorul Hristos binecuvântând.

Interesant de observat este și receptivitatea stilului moldovenesc față de ambientul natural atât de generos. Utilizarea liniei frânte în realizarea acoperișului, acea „rupere de pantă” care dinamizează arhitectura bisericii, e o subtilă trimitere către înfățișarea bradului, atât de frecvent întâlnit în pădurile montane. De asemenea, ornamentația picturală utilizează o bogată paletă de reprezentări din flora și fauna din Moldova.

Toate aceste elemente ne indică faptul că la fondul arhitectonic bizantino-balcanic, prelucrat în spirit autohton, s-au adăugat unele elemente din arta gotică occidentală sau din creația artistică populară, ajungându-se astfel la un stil propriu, cunoscut sub numele de “stilul moldovenesc”. Probabil datorită acestei spectaculoase sinteze de varii trăsături și elemente, operele reprezentative ale epocii lui Ștefan cel Mare au exercitat o puternică influență asupra arhitecturii din secolele următoare.

Sclipiri de gând înscrise într-un caiet al inimii

-V-

(urmare din numărul 169)

1. " Poate că Dumnezeu a făcut deșertul pentru ca omul să poată zâmbi la vederea curmalilor."
Paulo Coelho
2. "Omul fericit e acela care-l poartă pe Dumnezeu în sine."
Paulo Coelho
3. "Rugăciunea e o punte la mijlocul căreia omul îl poate întâlni pe Dumnezeu."
Nechifor Crainic
4. "Dorința de a te ruga e deja rugăciune."
Antonie-de Saint Exupery
5. " Fiecare dintre noi e parte vie dintr-un templu spiritual care e Hristos."
Pr. Prof. Gh. Popa – Biserica Zlataust
6. "Prin rugăciune intri într-un plan al existenței delicate, curate, subtile, mereu noi, luminoase, vaste; ești într-un dialog al iubirii cu cel mai puternic Subiect – Dumnezeu."
7. "Doamne, ajută-mi să mă pot ruga cât mai mult. Sigur că putem cere asta. Cred că rugându-mă să mă pot ruga, cu mai multă căldură coboară mintea în inimă."
Dumitru Stăniloai
8. "Rugăciunea este meditație și concentrare. Rugăciunea este lumină interioară."
Ernest Bernea
9. "Nu sper decât în eficacitatea rugăciunii: aceasta depinde de cel pentru care te rogi și de cel care se roagă."
Eugene Ionesco
10. "Câteva minute petrecute în rugăciune la începutul zilei în căutarea binecuvântării și îndrumării lui Dumnezeu te pot scăpa de pierderi de timp mai târziu."
Maria- Fontaine – Elveția
11. "Orice efort primește răsplata Domnului, pentru că îngerul îți numără pașii."
12. "Credința noastră e o comoară care sporește cu fiecare creștin adevărat."
Părintele Iustin Pârvu – Mănăstirea Petru-Vodă
13. "Fericirea este acolo unde este credință, entuziasm, participare la ceva bun."
Thomas Mann
14. "Experințele din India m-au făcut să înțeleg cu adevărat gestul măreț al unui țăran român sau grec atunci când îngenuncheau și-și făceau cruce în fața unei icoane.
Mircea Eliade

Texte selectate și oferite de Prof. Elena Precupanu

Pelerin la locuri și momente sfinte

Vă prezentăm două așezăminte mănăstirești care astăzi își serbează hramul:

Mănăstirea Ștefan cel Mare și Sfânt – Codăești

Este situată la 500 m în dreapta șoselei Iași – Vaslui și la 3 km est de localitatea Codăești. Până la Vaslui, aflat la sud de mănăstire, mai sunt 30 km.

Așezământul este construit la baza unui deal ce se continuă cu terenuri arabile. La răsărit este o depresiune de circa 1 km, iar pe partea de sud-est este o măgură foarte înaltă (Movila lui Burcel, unde domnul Moldovei, Ștefan cel Mare și Sfânt, s-a întâlnit cu eroul său) pe care se află biserica schitului Sfinților Împărați Constantin și Elena.

Se pare că în această zonă nu au existat tradiții de viață monahală. După revoluția din 1989, doi părinți călugări plecați din Codăești, Andrei de la schitul Icoana Neamț și Haralambie de la Mănăstirea Slatina, județul Neamț, au dorit și au inițiat înființarea mănăstirii. Un grup de credincioși au format un comitet de acțiune, au obținut toate actele necesare și au început construcția primei clădiri și a bisericii în luna noiembrie 1993, după ce locul așezământului fusese sfințit pe 2 iulie 1993 de către Episcopul de Huși, Ioachim. În continuare, organizarea și ridicarea celorlalte construcții s-au realizat prin osârdia Arhimandritului Ștefan Gușă, devenit și starețul mănăstirii.

Pictura paraclisului a fost executată în tehnica frescă de către un pictor amator.

Atunci când doriți să vedeți împrejurimile Iașului sau când sunteți în drum spre Vaslui, poposiți și la această mănăstire pentru a vă bucura sufletul cu credința ce domnește acolo și ochiul cu frumusețea peisajului.

Mănăstirea Sfântul Voievod Ștefan cel Mare - Slănic Satul Cerdac, orașul Slănic, Județul Bacău

Nu de parte de orașul Băile Slănic se găsește Mănăstirea Sfântul Voievod Ștefan cel Mare. Credincioșii lipsiți de mijloace de transport pot folosi trenurile până în gara Tg. Ocna - Salină. În apropierea gării este stația de autobuze care circulă de mai multe ori pe zi și care trec prin satul Cerdac din apropierea orașului Slănic. Din Cerdac mergând spre Slănic este un indicator care ne informează că drumul forestier pe care intrăm duce după 6 km pe muntele Moldovanu unde este construit așezământul monahal.

Inițiativa înființării mănăstirii a avut-o românul Grigore Vasile, stabilit în America, fiind cel care finanțează și ridicarea construcțiilor. Episcopia Romanului a dat binecuvântarea pentru înființarea mănăstirii cu obște de călugări și a întocmit formele

necesare în anul 2000, când s-a deschis șantierul pentru începerea lucrărilor.

Organizarea primei obștei și conducerea mănăstirii au fost încredințate Protosinghelului Leonte Daniel. Lucrându-se cu abnegație s-a reușit în scurt timp să se ridice corpul de chilii, iar la capătul de răsărit al acestuia s-a construit paraclisul pentru slujire în toate anotimpurile, până se va construi și biserica pentru care a fost sfințit locul.

Dacă veți merge vreodată la tratament în această zonă, iar posibilitățile vă permit, vă recomandăm cu dragă inimă să vă vindecați și sufletul în acest lăcaș sfânt unde credința coboară printre toți credincioșii.

Anca Mihaela Fasolă

Bincredinciosul voievod Ștefan cel Mare și Sfânt al Moldovei – câteva reperi biografice

Marele voievod a fost fiul bincredinciosului domnitor Bogdan al II-lea și al Doamnei Maria-Marina Oltea, care i-au sădit în suflet, din copilărie, dragostea față de țară și de credința strămoșească.

Înscăunat ca domn al Moldovei în ziua de 14 aprilie, joia Săptămânii Patimilor din anul 1457, el a domnit timp de 47 de ani, 2 luni și 3 săptămâni.

A purtat numeroase războaie apărând hotarele țării și credința strămoșească, a zidit cetăți militare, dar și multe biserici și mănăstiri, fiind cu multă purtare de grijă față de vitejii lui oșteni, dar și față de cei săraci și suferinzi, răsplătind și ajutând pe toți cu nețărmită dragoste părintească.

Cu multă atenție față de viața religioasă, a fost preocupat îndeaproape a înzestra sfintele lăcașuri cu odoare și obiecte liturgice, dar și cu moșii care să le asigure existența peste veacuri.

El însuși un fervent împlinitor al exigențelor vieții creștine, postind, rugându-se, fiind mărinimos și iertător, dar și milostiv și iubitor, s-a încredințat pe sine ca ucenic al vestitului duhovnic Sfântul Daniil Sihastrul.

S-a săvârșit din viața aceasta la 2 iulie 1504 și a fost îngropat în biserica mănăstirii Putna. Consemnează cronicarul că la moartea sa „*atâta jale era de plângeau toți ca după un părinte al său, căci cunoșteau toți că s-au scăpat (lipsit) de mult bine și de multă apăratură.*”

Ținând cont de stăruința și jertfelnicia sa pentru apărarea creștinătății dar și de râvna ctitoricească ce a îmbogățit Moldova cu atâtea altare de rugăciune, în data de 20 iunie 1992, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a trecut în rândul sfinților, fiind pomenit în fiecare an la 2 iulie, ziua morții sale.

Publicație editată de parohia TOMA COZMA
Str. Toma Cozma, nr. 41, cod poștal 700 554, Iași,
tel/fax **211 273**, e-mail: margineanu@mail.dntis.ro
Preot paroh Mihai Mărgineanu – tel. 0742 044 844
Secretar redacție: Vasilica Onofrei – tel. 0741 706 602

Scurtă tâlcuire la evanghelia duminicii (continuare din pagina 1)

Tot așa și diavolul, vrăjmașul și prigonitorul nostru dintru început, se ascunde la umbra plăcerilor lumești, care cresc pe drumul acestei vieți și sunt în stare să dosească pe tâlhar și să ascundă pe uneltitor; și de acolo ne întinde, fără să ne dăm seama, lațurile pierzării.

Deci, dacă voim să străbătem fără de primejdie drumul vieții ce ne stă în față, dacă voim să înfățișăm lui Hristos sufletul împreună cu trupul, lipsite de rușinea rănilor pricinuite de diavol, dacă voim să primim cununile de biruință, trebuie să rotim neconținut, cu luare-aminte, de jur împrejur, ochii sufletului nostru, să punem sub bănuială toate cele ce ne desfătează; sa le îndepărtăm îndată; trebuie să nu ne lipim sufletul de nimic, nici chiar dacă aurul ar sta grămadă înaintea noastră și ar fi gata să ajungă în mâinile celor ce-l voiesc - că spune Scriptura: "*Ca apa de-ar curge bogăția, nu vă lipiți inima de ea*" (Ps. 61, 10) -, nici chiar dacă pământul ar odrăsli toată desfătarea și ne-ar pune la îndemână locuințe luxoase (că iarași spune Scriptura: "*Locuința noastră este în cer, de unde așteptăm Mântuitor pe Hristos*" - Filip. 3, 20), nici chiar dacă neconținut ne-ar sta în față petreceri, chefuri, beții și mese cu lăutari (că tot Scriptura spune: "*Deșertăciunea deșertăciunilor, toate sunt deșertăciune*" - Eccl. 1, 2), nici chiar dacă ni s-ar oferi frumusețile trupurilor locuite de suflete desfrânate, nici chiar dacă ni s-ar pune la îndemână funcții înalte, conduceri de popoare, roi de însoțitori și de lingușitori, nici chiar dacă ni s-ar oferi tron înalt și strălucit, popoare și cetăți gata de bună voie să ne slujească și să ni se supuna nouă (că "Tot trupul - spune Scriptura - este ca iarba și toată slava omului, ca floarea ierbii. Uscatu-s-a iarba și floarea a căzut" - Isaia 40, 7-86).

În dosul tuturor acestor ispite atât de încântătoare stă prigonitorul obștesc al neamului omenesc și asteaptă ca, ademeniți cândva de cele văzute, să ne abatem din calea dreaptă și să cădem în cursa lui. Trebuie să ne temem mult ca nu cumva, apropiindu-ne fără băgare de seamă de ele și cu gândul că plăcerea pricinuită de desfătare n-are în ea nimic vătămător, să înghițim, la cea dintâi gustare, undița ascunsă a vicleniei și apoi să fim, cu voia și fără voia noastră, legați de diavol și târâți pe nesimțite de plăceri spre moarte, înfricoșătorul salaș al tâlharilor.

Se distribuie prin pangarul parohiei. Pentru susținerea acestei publicații, dar și pentru activitățile culturale și filantropice ale parohiei, primim donații în contul IBAN RO38 RZBR 0000 0600 0027 6450 deschis la Raiffeisen Bank